

Broj:105/23
Podgorica, 20.09.2023.godine
MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st.2 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 41 st.1 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitnog postupka, po pritužbi XX, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, XX, je preko svog punomoćnika, advokata mr XX, podnio pritužbu na rad Specijalnog državnog tužilaštva, zbog nepostupanja po zahtjevu za razmatranje i kopiranje spisa predmeta tog tužilaštva Kt-S br.45/19.

II Postupanje Zaštitnika

2. Radi sprovođenja postupka po ovoj pritužbi Zaštitnik je zatražio izjašnjenje od Specijalnog državnog tužilaštva, pa kako to tužilaštvo nije postupilo po zahtjevu za izjašnjenje, ni nakon upućene urgencije, to je Zaštitnik, saglasno odredbi čl. 35 st.4 Pravila o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne, na osnovu podataka sa kojima raspolaže okončao postupak i zauzeo mišljenje.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu navoda iz pritužbe i dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku utvrđeno je :

IV Relevantno pravo

Ustav Crne Gore („Službeni list CG“, br. 1/07)

čl.57 st.1

Svako ima pravo da se, pojedinačno ili zajedno sa drugim, obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlaštenja i da dobije odgovor.

Zakonik o krivičnom postupku (Službeni list Crne Gore", br. 057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od 07.11.2014, 002/15 od 16.01.2015, 035/15 od 07.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 028/18 od 27.04.2018, 116/20 od 04.12.2020, 145/21 od 31.12.2021)

čl.256 st.1 i 2

Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

Izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci, sa izuzetkom predmeta u kojima se primjenjuju mjere tajnog nadzora kad odluka treba biti donijeta u roku od tri mjeseca od završetka mjere tajnog nadzora. U predmetima u kojima su pribavljani dokazi po zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć, odluka se mora donijeti u roku od mjesec dana od dana pribavljanja dokaza po zamolnicama.

čl.58 st.3

Oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac imaju pravo da razmatraju spise i razgledaju predmete koji služe kao dokaz. Oštećenom se može uskratiti razmatranje spisa do donošenja naredbe o sprovođenju istrage ili dok ne bude saslušan kao svjedok.

čl.59 st.1

Kad državni tužilac nađe da nema osnova da preduzme gonjenje za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili da nema osnova da preduzme gonjenje protiv nekog od prijavljenih saučesnika dužan je da, u roku od osam dana, o tome obavijesti oštećenog, uputi ga da može sam preduzeti gonjenje i dostavi mu rješenje o odbacivanju krivične prijave, osim u slučajevima iz člana 272 stav 6 i člana 273 ovog zakonika.

čl. 62

Oštećeni kao tužilac ima ista prava koja ima državni tužilac, osim ovlaštenja koja pripadaju državnom tužiocu kao državnom organu. U postupku koji se vodi po optužbi oštećenog kao tužioca državni tužilac ima pravo uvida u spise krivičnog predmeta i da do završetka glavnog pretresa preuzme gonjenje i zastupanje optužbe.

Radi ostvarivanja prava iz stava 2 ovog člana, sud će obavijestiti državnog tužioca da je oštećeni preduzeo gonjenje.

član 203

Pravo na uvid u spise predmeta obuhvata pravo razgledanja, prepisivanja, preslikavanja i snimanja dokaza koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

Pravo na uvid u spise predmeta u kojima je postupanje tajno ili je isključena javnost imaju samo lica koja mogu učestvovati u tom postupku skladu sa ovim zakonikom i zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Uvid u spise predmeta dozvoljava organ pred kojim se vodi postupak, a kad je postupak završen organ pred kojim je postupak završen, ako ovim zakonikom nije drukčije propisano.

čl 203a

Oštećeni i njegov punomoćnik imaju pravo na uvid u spise predmeta. Ako bi uvid u spise predmeta prije saslušanja uticao na iskaz oštećenog, pravo na uvid oštećeni i njegov punomoćnik stiču nakon što oštećeni bude saslušan.

Oštećeni kao tužilac ima pravo na uvid u spise predmeta nakon prijema obavještenja iz člana 59 stav 1 ovog zakonika.

čl.203b

Izuzetno, licima iz člana 203a ovog zakonika u izviđaju i istrazi može se uskratiti pravo na uvid u dio spisa predmeta, ako bi time bila ugrožena svrha istrage, nacionalna bezbjednost i zaštita svjedoka, što u daljem postupku ne smije ugroziti pravo na odbranu.

O uskraćivanju prava na uvid u dio spisa predmeta u izviđaju i istrazi odlučuje državni tužilac rješenjem u kojem navodi razloge iz stava 1 ovog člana. Lica iz člana 203a ovog zakonika imaju pravo na prigovor protiv rješenja, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah, uz navođenje razloga uskraćivanja prava na uvid u dio spisa predmeta, dostaviti sudiji za istragu. Lica iz člana 203a ovog zakonika nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta. O prigovoru lica iz člana 203a ovog zakonika odlučuje sudija za istragu, u roku od tri dana.

Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11), propisano je:

čl.81 stav 1

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisan organ koji preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

čl. 3 stav 1

Zaštitniku/ci se može obratiti svako ko smatra da su mu aktom, radnjom ili nepostupanjem organa povrijeđena njegova/njena prava ili slobode.

čl. 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kada Zaštitnik utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

Pravila o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 053/14 od 19.12.2014)

čl.33

Kada pritužba sadrži sve podatke (elemente) neophodne za postupanje, Zaštitnik/ca će od organa, organizacije, poslodavca, drugog pravnog ili fizičkog lica na koje se pritužba odnosi (u daljem tekstu: protivna strana) zatražiti da u određenom roku dostavi izjašnjenje na navode podnosioca/teljke pritužbe.

U zahtjevu za izjašnjenje iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca navodi sadržinu pritužbe i određuje rok za dostavljanje izjašnjenja na navode podnosioca/teljke pritužbe.

Ako protivna strana u ostavljenom roku ne dostavi pisano izjašnjenje iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca će uputiti ponovni zahtjev (urgenciju) za dostavljanje tog izjašnjenja.

Ukoliko ni nakon ponovnog zahtjeva protivna strana ne dostavi zatraženo izjašnjenje, Zaštitnik/ca može na osnovu podataka kojima raspolaže zauzeti stav i mišljenje i o tome obavijestiti podnosioca/teljku pritužbe.

V Zaključna ocjena

4. Vraćajući se na konkretan predmet Zaštitnik konstatuje da je predmetni postupak izviđaja u predmetu Specijalnog državnog tužilaštva Kt-S br.45/19 vođen po krivičnoj prijavi podnosioca pritužbe, te da je podnosilac pritužbe u toku trajanja izviđaja podnio zahtjev za uvid u spise predmeta, pa kako mu to pravo nije bilo omogućeno, podnosio je više urgencija zahtijevajući da se postupi po njegovom zahtjevu. U toku izviđaja,

ni nakon odluke po krivičnim prijavama¹ Specijalno državno tužilaštvo nije postupilo po zahtjevu podnosioca pritužbe za uvid u spise predmeta.

5. S tim u vezi, Zaštitnik podsjeća da je obaveza blagovremenog obavještanja oštećenog o toku postupka, kao i ishodu krivične prijave, u skladu sa načelom pravne sigurnosti, jer obezbjeđuje djelotvorno i efikasno ostvarivanje prava i sloboda zaštićenih kako Ustavom Crne Gore, tako i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

6. Takav zahtjev pravne sigurnosti ne proizilazi samo iz odredbi Ustava Crne Gore, već i Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela, te Okvirnoj odluci Savjeta 2001/220/PUP o položaju žrtava u krivičnom postupku od 15.marta, 2001.godine, koja daje posebnu važnost informacijama koje omogućavaju žrtvi da bude obaviještena o trenutnoj fazi, ne samo krivičnog, nego i u širem smislu riječi, osim krivičnog, izraz postupka obuhvata sve kontakte koje žrtva ima s organima vlasti, javnim službama ili organizacijama za podršku žrtvama u vezi sa svojim slučajem prije, tokom ili nakon krivičnog postupka.

7. Cijeneći položaj i ulogu Državnog tužilaštva, kao jedinstvenog i samostalnog organa koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti, Zaštitnik posebno podsjeća na obavezu blagovremenog i ažurnog postupanja, uz omogućavanje oštećenju strani dostupnosti samog postupka, u mjeri u kojoj je potrebno za zaštitu njenih prava.

8. Zaštitnik podsjeća da Zakonik o krivičnom postupku propisuje pravo oštećenog i njegovog punomoćnika na uvid u spise predmeta, te da ako bi uvid u spise predmeta prije saslušanja uticao na iskaz oštećenog, pravo na uvid oštećeni i njegov punomoćnik stiču nakon što oštećeni bude saslušan².

9. Oštećeni kao tužilac ima pravo na uvid u spise predmeta nakon prijema obavještenja iz člana 59 stav 1 ovog zakonika³.

10. Nadalje, Zakonik o krivičnom postupku propisuje i uslove i način pod kojima se oštećenom i njegovom punomoćniku može to pravo ograničiti u izviđaju i istrazi, te obavezu postupajućeg tužioca da o tome donese rješenje a protiv kojeg rješenja se može izjaviti prigovor, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah, uz navođenje razloga uskraćivanja prava na uvid u dio spisa predmeta, dostaviti sudiji za istragu, pri čemu oštećeni i njegov punomoćnik, nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta. O prigovoru odlučuje sudija za istragu, u roku od tri dana⁴.

11. Zaštitnik zapaža da podnosilac pritužbe u postupku izviđaja nije obaviješten o ostvarenju prava po podnijetom zahtjevu, nije mu omogućen uvid u spise predmeta, niti je nadležno tužilaštvo donosilo odluku o uskraćivanju prava na uvid u spise predmeta.

12. Zaštitnik posebno zapaža da oštećenom kao tužiocu nije omogućen uvid u spise predmeta, ni nakon prijema obavještenja iz člana 59 stav 1 ZKP-a.

13. Stoga, Zaštitnik podsjeća na ustavnu obavezu državnih organa da odgovaraju na zahtjeve građana, posebno u situaciji kada je za postupanje po zahtjevu propisano sprovođenje određene zakonske procedure.

14. S tim u vezi, Zaštitnik podsjeća, da je u svojim ranijim postupanjima, a cijeneći važnost blagovremenog i urednog obavještanja oštećenog o toku postupka, davao ocjene, zaključke i upućivao preporuke Državnom

---

¹ Rješenje Specijalnog državnog tužilaštva Kt-S br.45/19 od 19.05.2023.godine, Obavještenje Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore Akt br. Ktr-P.br.58/23 od 16.juna 2023.godine

² 203a st.1ZKP-a

³ 203a st.2ZKP-a

⁴ čl.203b ZKP-a

tužilaštvu, usmjerene na poštovanje prava oštećenog u skladu sa procesno-pravnim garancijama nacionalnog prava⁵.

15. Stoga, cijeneći okolnosti konkretnog slučaja, a posebno okolnost da je podnosilac pritužbe, nakon odluke po krivičnoj prijavi, uredno obaviješten o pravima iz čl.59 st.1ZKP-a, Zaštitnik konstatuje da Specijalno državno tužilaštvo nije postupilo u skladu sa ustavom i zakonom utvrđenom obavezom prava na odgovor, budući da podnosilac pritužbe nije obaviješten o postupanju i ostvarenju prava po njegovom zahtjevu.

16. S tim u vezi, a imajući u vidu da je u daljem toku postupka ovlašćen na preduzimanje krivičnog gonjenja oštećeni kao tužilac, Zaštitnik cijeni važnim istaći da i u ovoj fazi postupka Zakonik o krivičnom postupku prepoznaje i daje procesno-pravne garancije za zaštitu prava oštećenog, budući da zakon ostavlja mogućnost i daje pravo i ovlaštenje državnom tužiocu da do glavnog pretresa preuzme krivično gonjenje i zastupanje optužbe.

Sa izloženog, a posebno polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju uspostavljanja i promovisanja vladavine prava, odnosno radi zaštite ljudskih prava i sloboda kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja Zaštitnik daje

P R E P O R U K U

Specijalnom državnom tužilaštvu da :

-Bez odlaganja, odluči po zahtjevu za uvid u spise predmeta od 09.05.2022.godine i o postupanju po zahtjevu uredno obavijesti i dostavi odgovor, podnosiocu zahtjeva, XX.

Specijalno državno tužilaštvo dužno je da, u roku od 15 dana, od dana prijema ovog akta, dostavi izvještaj Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore o preduzetim radnjama i mjerama na izvršenju ove preporuke.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA
I SLOBODA CRNE GORE**
Mirjana Radović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe
- Specijalnom državnom tužilaštvu
- a/a

---

⁵ https://www.ombudsman.co.me/docs/1652269181_final_izvjestaj_05052022.pdf

